

не здавалися і стояли за волю України до останнього. Табір «залишенців» являє собою унікальну систему оборонних укріплень зі схронів і траншей, що розташовані між глибоких ярів на високому пагорбі. Пошуковці встановили, що загін повстанців складався приблизно з 50–70 бійців. У 20-х рр. XX ст. за триста метрів від табору був великий бій. Учасники експедиції знайшли дуже багато гільз від зброї російського, австрійського, німецького, італійського, французького, японського виробництва. Серед знайденого також є уламки посуду й деякі особисті речі повстанців. Саме ці знахідки з табору холодноярців-«залишенців» знайшли місце в експозиції історичного музею.

Експозиція залу Визвольної боротьби 1917–1922 рр. в історичному музеї КДІКЗ на сьогодні не є сталою. Вона постійно поповнюється цікавими матеріалами, новими експонатами, адже дослідження теми продовжується. Підсумовуючи, слід зазначити, що експозиція залу Визвольної боротьби 1917–1922 рр. та діяльності Холодноярської повстанської організації в історичному музеї КДІКЗ поєднала в собі майстерно виконане оформлення із цікавими матеріалами, речовими експонатами. З її появою відкрились нові перспективи для вивчення, пізнання, аналізу, переосмислення минувшини нашого краю. Завдяки експозиції створено образ бурхливих, але доленосних подій 1917–1922 рр. та віддано належне учасникам Національно-визвольного руху 20-х рр. XX ст. на території нашого краю. Також експозиція залу Визвольної боротьби 1917–1922 рр. в історичному музеї КДІКЗ стала осередком патріотичного виховання молодого покоління, особливо в період сучасної російсько-української війни.

О. Бірвова

VR У МУЗЕЙНОМУ ПРОСТОРИ

О. Бірова

VR IN THE MUSEUM SPACE

Музейництво сьогодні — це унікальне поєднання розважального, емоційного, наукового, педагогічного напрямів. Музеї зберігають артефакти старовини та транслюють через них культуру та історію певного регіону або країни. Сучасне музейне середовище є частиною цифрової культури, що спонукає традиційні заклади переходити до віртуального світу.

Одна із сучасних новітніх технологій — це VR (віртуальна реальність), яка вирізняється від AR (доповненої реальності) тим, що створює для відвідувача штучний, ілюзорний світ, створений за допомогою програмного забезпечення, у який можна потрапити за допомогою спеціального обладнання: шолому віртуальної реальності або окулярів віртуальної реальності.

VR, залежно від мети, для якої вона створюється, може мати декілька різновидів. Перший вид — це віртуальна реальність без повного занурення у віртуальний всесвіт, коли користувач може потрапити до вигаданої реальності через екран свого гаджету. Прикладом такої VR є комп'ютерні ігри або дизайн інтер'єру.

Другий вид віртуальної реальності, коли відбувається часткове занурення користувача з використанням екрану, шолому або окулярів. Такий вид VR дає змогу сконцентруватися саме на 3D аспекті і не намагається повністю змінити навколишнє середовище. Прикладом такого виду VR є навчальні тренажери для пілотів.

Третій вид віртуальної реальності — повне занурення у віртуальний, вигаданий світ. Для цього, окрім шоломів, можуть бути використані ручні сенсори, які надають змогу торкнутися віртуального об'єкту, додавання звуків, запахів, що посилять ефект та відчуття реальності.

Всі ці три види віртуальної реальності мають атрактивну функцію і спонукають відвідувача до отримання нових емоцій та вражень.

Приклади використання віртуальної реальності в музеях України: “Tustan-VR”, на основі давньої української фортеці Тустань. Експозиція музею історії Дніпра, в якому також використані технології VR.

Серед європейських музеїв — це експозиція London's V&A opened Curious Alice, експозиція представлена в 2021 р. за мотивами оповідання Льюїса Керрола. У 2019 р. Паризький Лувр представив картину «Мона Ліза» з використанням VR технологій. За допомогою інтерактивного дизайну та використання додаткових елементів: анімованого зображення картини та звуків, розповідається п'ятьма мовами про процес написання картини.

Отже, технології VR мають декілька напрямів та можуть бути використані в музейній сфері в багатьох варіаціях. Нині це нові виставки для світових та українських музеїв, які активно використовують новітні технології в сучасній експозиційній діяльності.

Д. Білавич

ДО ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ ЛІТОПISУ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ СОЛОМІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ

D. Bilavych

ON THE QUESTION OF CREATING A CHRONICLE OF THE LIFE AND CREATIVITY OF SOLOMIIA KRUSHELNYTSKA

Соломія Крушельницька (1872–1952) — одна з найвизначніших оперних співачок кін. XIX — поч. XX ст. Вона виступала на найвідоміших оперних сценах на чотирьох континентах, її професійні досягнення увійшли в скарбницю світової музичної культури.

Проте дотепер не опубліковано Літопису життя і творчості, або хоча б детальної біографії С. Крушельницької. Ця проблема залишається актуальною вже тривалий час і цьому є пояснення.

Дослідження біографії співачки має свою специфіку, пов'язану передусім з неpubлічністю С. Крушельницької. Вона не вела щоденника, не залишила спогадів і дуже неохоче давала інтерв'ю приватного характеру. Крім того, її артистичне життя було пов'язане з великою кількістю країн (16!), у яких вона виступала на оперних і концертних сценах. Співачка стала свідком двох світових воєн, пережила багато суспільно-політичних колізій, а в останні роки знаходилася під тиском сталінського тоталітарного режиму. Не дивно, що значна частина її особистого архіву втрачена. Дотепер залишається ще багато нез'ясованих подій і фактів з життя артистки.

Робота над дослідженням біографії та збереженням матеріалів, пов'язаних з творчістю Крушельницької, розпочалася ще за її життя. Її племінниця Одарка Бандрівська, також співачка і педагог Львівської консерваторії, збрала великий архів документальних матеріалів, який згодом став важливим джерелом інформації для дослідників творчості славетної співачки. Цей архів нині зберігається у фондах Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові.